7/5949

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.12.0.APK.0.07-211 /2779 ..../05/2005
KONU: Yazılı Soru Önergesi

16 MAYIS 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.05.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-10858 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde gönderilen, Hatay Milletvekili Züheyir AMBER'e ait 7/5949 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sami GÜÇLÜ
Bakan

EKLER:
1- Görüş 7/5949 (2 sayfa)

7/5949

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Züheyir AMBER
Hatay Milletvekili

Önerge No : 7/5949

SORU 1) Son günlerde tarımcılığın gideri olarak sayılan mazot, gübre, zirai ilaçlara gelen zamlardan dolayı ülkemiz çiftçileri mağdur durumdadır. Doğrudan gelir desteği adı altında ödenen miktarlar dahi bu zam oranlarını karşılamamakta, çiftçi ürününü tarlasında zararına satmaktadır. Bu bağlamda; 1 kg buğday, 1 kg domates, 1 kg pancar, 1 kg pamuk, 1 kg pirinç yetiştirmek için ne kadar masraf yapılmaktadır? Bu ürünlerin 2005 satış fiyatları nelerdir?

SORU 2) Çiftçimizin alın teri vererek yetiştirdiği ürününü, hiç olmazsa karnı doyacak şekilde satabilmesi için yaptığınız ve yapacağınız çalışmalar nelerdir?

SORU 3) Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak ürünlerini borsalarda değil de, tarlasında zararına tüccara satmak zorunda kalan çiftçilerimizi korumaya yönelik ne gibi önlemler alacaksınız?

CEVAP 1-2-3) Tarımsal reform kapsamında başlatılan yeni tarımsal politika seçenekleri ile ülkesel düzeyde daha etkin politikaların uygulamasına çalışılmaktadır. Söz konusu bu uygulamalar ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmekte, üretici gelirini artırıcı yönde önlemler mevcut koşular dahilinde alınmaktadır. Bu geçiş sürecinde, üreticinin destekleme alımları ve girdi desteği uygulamalarının kaldırılmasıyla 2001 yılı sonrasında azalan gelir Doğrudan Gelir Desteği ödemeleriyle önemli ölçüde telafi edilerek, bu olumsuz etki yıllar itibariyle azalmaya başlamıştır. Bakanlığımız ve ilgili kuruluşların işbirliği ile sürdürülen ileriye yönelik 2006-2010 yıllarını kapsayacak tarımsal politika uygulamaları ise Tarım Strateji Belgesi 2006-2010 çerçevesinde yeniden yapılandırılmaktadır.

Bu belge kapsamında 2006-2010 yıllarında uygulanacak tarımsal destekleme araçları; Doğrudan Gelir Desteği (DGD) Ödemeleri, Fark Ödemeleri, Hayvancılık Destekleri, Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması (ÇATAK) Programı Destekleri, Telafi Edici Ödemeler, Ürün Sigortası Ödemeleri, Kırsal Kalkınma Destekleri ve diğer desteklerdir. Bu belgede belirtildiği gibi, yeni süreçte Doğrudan Gelir Desteği ödemelerinde arazi temel alınmakla birlikte ödemelerin belli ürünleri yetiştiren üreticilere yapılması planlanmaktadır.

Tarımsal üretim maliyetleri içerisinde %10-%15 gibi bir paya sahip olan gübre fiyatlarında 2003 yılının ilk dokuz aylık döneminde %16'lık artış yaşanmasına rağmen, kimyevi gübrelerin temel hammaddelerinden biri olan amonyağın dış piyasalarda fiyatının %100'ün üzerinde artması sonucu 2003 yılının son çeyreğinde gübre çeşitlerine göre değişmekle birlikte ortalama %10 ile %48 arasında fiyat artışı yaşanmıştır. Mazot ve kimyevi gübre fiyatları dış piyasalardaki hammadde ve mamul madde fiyatları ile döviz kurlarına göre serbest piyasa koşullarında oluşmakta olup, Bakanlığımızın fiyatlara herhangi bir müdahale yetkisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, üretim maliyetinin geri çekilmesi ve verim artışı sağlanması için girdilere uygulanan Katma Değer Vergisi (KDV) oranlarının düşürülmesi amacıyla Bakanlığımızın Maliye Bakanlığı nezdinde yaptığı girişimleri sonucunda;

Buğday, Arpa, Mısır, Çeltik, Fasulye, Yer Fıstığı, Ayçiçeği, Soya, Şeker Pancarı, Patates, Pamuk (%8 den), Nohut, Yonca (%18 den), Korunga (%18 den), Adi ve Diğer Fiğler, Sorgum (%8 den), Sudan Otu (%18 den) ve Sorgum-Sudan Melezinin Sertifikalı Tohumlukları (%18 den) İle Sertifikalı Meyve Fidanları (%8 den)" Suni Tohumlama Sperması (%18 den) % 1 KDV Oranına indirilmiştir.

Tarımsal ürün maliyetleri, o ürünlerde yetiştiriciliğinin yaygın olduğu illerden alınan yıllık tahmini maliyet verilerinin değerlendirilmesi yoluyla Türkiye genelinde ve bölgesel bazda hesaplanmaktadır. Bu bağlamda istenilen ürünlerde 2004 yılı üretim maliyeti ve 2005 yılı Nisan ayı itibariyle satış fiyatları tabloda verilmiştir.

Ürün	Üretim Maliyeti (YTL/Kg) (*)	Satış Fiyatı / Borsa Fiyatı (YTL/Kg)
Pamuk	0,81	0,50-0,90
Şeker Pancarı	0,07	0,10
Pirinç	0,56-058	0,81-1,20
Buğday (Ekmeklik)	0,29	0,33-0,36
Domates(**)	0,21	---

(*) Mevcut veriler dikkate alınarak hesaplanmış olup, veri gönderimi ve dolayısıyla çalışmalar halen sürmektedir.
(**) Yaklaşık Değer

Genel olarak ticaret borsalarında pamuk fiyatları arz-talep dengesi dikkate alınarak, hazır peşin işlemlere göre oluşmakta, dış borsa fiyatları bu oluşumda etkin olmaktadır. Bu fiyatlar diğer dengeler de gözetilerek şekillenmektedir. Dünya pamuk fiyatlarında son dönemlerde gözlenen düşüşe paralel olarak yurt içi pamuk fiyatları düşüş eğilimine girmiştir. Kütlü Pamuk, 2005 yılı Mart ayı itibariyle Aydın Ticaret Borsasında 0,50-0,90 YTL arasında işlem görmüştür. İzmir Ticaret Borsasında Mart ayına ilişkin yapılan değerlendirmede Std-1 ortalama 1,67-1,68 YTL (kütlü pamuk olarak yaklaşık 0,67 YTL) üzerinden işlem görmüştür.

Pamukta prim ödemesi uygulanmakta olup, 2004 yılı ürünü kütlü pamuk için prim miktarı 0,19 YTL olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, sertifikalı tohum kullanan üreticilere prim ödemesinin %20'si kadar ek ödeme yapılmaktadır.
Buğday (ekmeklik) serbest piyasada Nisan 2005 itibariyle 0,33 ile 0,36 YTL arasında işlem görmektedir. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından belirlenen alım fiyatına göre ise aynı cins buğday fiyatı 0,33 ile 0,38 YTL arasında değişmektedir. TMO tarafından uygulanan fiyatlara göre Anadolu Durum Buğdayının alım fiyatı 0,39 YTL, diğer durum buğdaylarının 0,37 YTL'dir.

Çeltik üretim maliyeti 0,58 YTL/Kg dolaylarında gerçekleşmiş olup, 2005 Nisan ayı itibariyle üretici satış fiyatı 0,81 YTL/Kg ve borsa fiyatı 0,95 YTL/Kg dolaylarında değişmekte olup perakendeci pazar fiyatı 1,20 YTL/Kg dolaylarındadır.

Domates mevsimsel olarak üretilmekte ve mevsimsel olarak piyasada satılmaktadır. Fiyat serbest piyasada arz-talep uyarınca gelişmektedir. Açıkta domates yetiştirilen domates örtü altında yetiştirilen domates üretim maliyeti arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. 2004 yılı için bazı ortalama maliyet 0,20-0,25 YTL/Kg arasında değişmektedir.

Bilindiği üzere, çiftçimizin ürününü değerinde satabilmesi ve pazarlama kanallarının iyileştirilmesi amacıyla Bakanlığımızca 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu 2004 yılında çıkarılmıştır. Konuyla ilgili uygulama yönetmeliği de 2005 yılı Ocak ayında yayınlanmıştır. Yönetmelik çerçevesinde bugüne kadar 22 adet üretici birliği kurulmuş ve kurulmaya devam etmektedir. Böylece küçük üreticilerin bir araya gelerek daha kaliteli üretim yapmaları ve alıcı karşısında pozisyonlarını güçlendirmeleri sağlamaya çalışılmaktadır.

Diğer yandan özellikle Yaş Meyve ve Sebze ticaretinde üretici birliklerinin ürünlerini Toptancı Hallerine sokmadan doğrudan süpermarketlere satabilmeleri amacıyla 552 sayılı Toptancı Halleri ile ilgili Kanun Hükmünde Kararname'de değişiklik yapılması hususunda çalışmalarda sürdürülmektedir.